

نشانه‌ها و مدال‌های نیروهای مسلح شاهنشاهی

قابل توجه بازدید کنندگان گرامی: بعلت کثرت مطالب در آرشیو ما، این بخش هر چند گاه یکبار تکمیل و تصحیح میگردد. لطفا مجدداً از این بخش در ماه‌های آینده دیدن فرمائید. آخرین تغییر در تاریخ: 28/8/2003

نشان‌ها و مدال‌های معموله نیروهای مسلح شاهنشاهی که هر يك دارای آئین نامه جداگانه ای هستند، بشرح زیر می باشند:

نشان و مدال ذوالفقار:

نشان ذوالفقار عالیترین نشان نظامی دولت ایران است و در تاریخ ۲۰ مردادماه ۱۳۰۱ بوجود آمده است. ماده ۲۵ از آئین نامه نشانهای ارتش شاهنشاهی میگوید اشخاصی لیاقت و استحقاق دریافت نشان ذوالفقار را خواهند داشت که در میدان جنگ با خارجی ابراز رشادت فوق العاده نموده و یا بواسطه تدابیر متهورانه و عاقلانه آنها نتایج مطلوب در جنگ حاصل شده باشد و یا اینکه در جنگ مجروح شده و با همان حالت تا انتهای رزم وظیفه خود را انجام داده باشند. این نشان که بموارد جنگی اختصاص دارد دو نوع است:

۱- نوع اول ویژه افسران - این نشان دارای چهار درجه است:

نشان ذوالفقار درجه ۱ - مرکب است از نشان سینه، نشان حمایل و نشان ستاره بزرگ نشان.

* نشان سینه بشکل اشعه از نقره با تراش الماس ساخته شده و در وسط آن شمایل حضرت امیر (ع) در روی متن مینائی آسمانی روشن و سبز نقش شده است. این نشان در طرف چپ سینه (روی جیب) نصب میشود.

* نشان حمایل از پارچه تهیه میشود. عرض آن صدویک میلیمتر و دارای پنج خط متساوی است که سه خط آن سیاه و دو خط آن آبی میباشد. این نشان از شانه راست به پهلوی چپ آویخته میشود.

* ستاره بزرگ نشان عبارت از ستاره پنج پره ای است از مینای سفید که در حاشیه پره‌ها دو خط باریک از طلا و وسط دو خط يك خط امیر (ع) در روی زمینه مینائی آسمانی و سبز نقش شده است. نشانهای سینه و حمایل و ستاره بزرگ در موارد رسمی تواما استفاده میشوند.

نشان ذوالفقار درجه ۲ - مرکب است از نشان سینه و نشان ستاره کوچک نشان.

* نشان سینه درجه ۲ مانند نشان سینه درجه اول است با این تفاوت که از نقره ساده ساخته شده و الماس تراش نمیشود و در طرف چپ نصب میشود.

* ستاره کوچک نشان مانند ستاره بزرگ نشان درجه اول است با این تفاوت که ساختمان آن کوچکتر میباشد.

نشان ذوالفقار درجه ۳ - عینا ماننده ستاره بزرگ نشان درجه ۱ میباشد با این تفاوت که ماننده ستاره کوچک نشان درجه ۲ و با همان بند بگردن آویخته میشود.

نشان ذوالفقار درجه ۴ - عینا مانند ستاره کوچک نشان درجه ۲ است با این تفاوت که با بندی از همان پارچه بطرف چپ سینه نصب میشود.

۲- نوع دوم ویژه افراد - و دارای ۲ درجه است:

نشان درجه اول - ماننده ستاره کوچک نشان درجه چهارم افسری است با این تفاوت که از برنز بوده و بدون مینای سفید میباشد و وسط آن بجای شمایل کلمه رشادت نوشته شده است. این نشان در طرف چپ سینه نصب میشود.

نشان درجه دوم - مانند ستاره کوچک نشان درجه اول میباشد با این تفاوت که از نیکل ساخته شده و با همان بند بسینه آویزان میشود.

مدال ذوالفقار:

مدال ذوالفقار دارای دو درجه است و به افراد خارج از صف که در زیر آتش دشمن وظایف خود را به نحو احسن انجام داده باشند اعطاء میشود:

مدال ذوالفقار درجه اول - بشکل مدور و از برنز ساخته میشود که یکطرف آن بشکل نشان ذوالفقار ویژه افراد و در طرف دیگر شیروخورشید با برگ خرما نقش شده و با بندی مانند بند نشان ذوالفقار بسمت چپ نصب میشود.

مدال ذوالفقار درجه ۲ - نیز مانند مدال درجه اول میباشد با تفاوت اینکه از نیکل ساخته شده و بند آن مانند مدال درجه اول است و در طرف چپ سینه نصب میشود.

به افسرانی که به اخذ نشان ذوالفقار مفتخر میگرددند، مادام العمر (با رعایت درجات نشان) مبلغ یکهزار تا پنجهزار ریال مستمری برقرار میگردد. درباره درجه داران و افرادی که به اخذ نشان ذوالفقار نائل میگرددند به ترتیب از ۱۲۰ تا ۲۴۰ ریال و درباره دارندگان مدال ذوالفقار از ۶۰ تا ۱۲۰ ریال مستمری سالانه برقرار میگردد. گویا در تاریخ ارتش شاهنشاهی، تنها دو نفر موفق به دریافت نشان و مدال ذوالفقار گشته اند: سپهبد امیر احمدی و استوار بابائیان.

نشان و مدال سپه:

نشان و مدال سپه در تاریخ ۲۳ اردیبهشت ماه ۱۳۰۳ ایجاد شد و بعداً از ذوالفقار برترین نشان ارتش شاهنشاهی است.

نشان سپه دارای سه درجه است و در مواقع جنگ و صلح به افسران اعطاء میگردد:

- درجه ۱ - از طلا با پنج پره از مینای قرمز .
- درجه ۲ - عینا مانند نشان درجه یکم است با این تفاوت که فلز آن از نقره است .
- درجه ۳ - عینا مانند نشان درجه دوم است با این تفاوت که نشان درجه دوم دارای یک برگ خرما است که در نشان درجه سوم دیده نمیشود .

مدال سپه: فقط یک درجه دارد و مخصوص استواران ، گروهبانان و افراد ارتش است . استواران و گروهبانان و افرادی که به اخذ مدال سپه مفتخر میگرددند ششماه ارشدیت خواهند داشت . بعلاوه در حین اعطاء مدال مذکور مبلغ ۲۰۰ ریال برسم انعام به آنها داده میشود .
مدال سپه درجه ۱ - جنس این مدال از برنز است .

نشان سوم اسفند:

نظر به اینکه روز سوم اسفند سال ۱۲۹۹ سازمان جدید ارتش ایران بوجود آمد ، پیاس خدمات و فداکاری اشخاصی که در یک چنین اقدام حیات بخش مشارکت نمودند نشان مخصوصی بنام نشان سوم اسفند ۱۲۹۹ برسم یادگار به هر یک از آنها اعطاء گردید . این نشان فقط به افسران و همردیفانی داده شد که در کودتای روز مزبور شرکت داشتند . نشان سوم اسفند بشکل فروهر و از آهن تیره رنگ ساخته شده است . دارندگان نشان سوم اسفند سالیانه مادام العمر ۳۰۰ ریال دریافت میداشتند . نشان سوم اسفند دارای ۳ درجه است :

- درجه ۱ - از طلا
- درجه ۲ - از نقره
- درجه ۳ - از برنز

نشان و مدال خدمت:

نشان خدمت در سال ۱۳۲۸ توسط شاهنشاه آریامهر بوجود آمده است و به پرسنل نظامی برای خدمت صادقانه بین ۱۰ تا ۳۰ سال در نیروهای مسلح شاهنشاهی ، اهدا میگردد :

- نشان خدمت درجه ۱ -** دارای یک نوع و یک درجه می باشد
- مدال خدمت:** به پرسنل نظامی برای خدمت صادقانه بین ۱۰ تا ۳۰ سال در نیروهای مسلح شاهنشاهی ، اهدا میگردد
- مدال خدمت درجه ۱ -** جنس آن از نقره میباشد .

نشان همایون:

نشان همایون به افسران و مقامات کشوری (داخلی و خارجی) بخاطر خدمات برجسته و یا از خود گذشتگی در انجام وظایف ، تعلق میگرفت . نشان همایون ۵ درجه است :

- درجه ۱ - از
- درجه ۲ - از
- درجه ۳ - از
- درجه ۴ - از
- درجه ۵ - از

نشان تاج:

نشان تاج ۴ درجه است و به افسران عالیرتبه و مامورین دولت و نیز خارجیان برای خدمت برجسته برای ایران اهدا میگردد :

- درجه ۱ - از
- درجه ۲ - از
- درجه ۳ - از
- درجه ۴ - از

نشان پهلوی:

به اعضاء خاندان سلطنت و وارثین آنها و نیز سران ممالک خارجی بر اساس مقام و شان آنها تعلق میگرفت .

نشان لیاقت:

نشان لیاقت بمنظور پاداش حسن خدمت و تشویق افسران لایق اعطاء میشود. دارای دو نوع و هر نوع دارای ۳ درجه می باشد.

۱- نوع اول ویژه افسران صنفی - این نشان دارای ۳ درجه است:

- درجه ۱ - از
- درجه ۲ - از
- درجه ۳ - از

۲- نوع دوم ویژه افسران - که در ادارات و و خارج از صف خدمت می نمایند. این نشان نیز دارای ۳ درجه است:

- درجه ۱ - از
- درجه ۲ - از
- درجه ۳ - از

نشان افتخار:

نشان افتخار در قبال خدمات فوق العاده برجسته و شایان توجه اعطاء میگردد. دارای ۳ درجه و مخصوص افسران می باشد.

- درجه ۱ - از
- درجه ۲ - از
- درجه ۳ - از

نشان و مدال آذربادگان:

نشان و مدال آذربادگان به افسران و درجه داران و افراد و کسانیکه در عملیات ۲۱ آذرماه ۱۳۲۵ آذربایجان شرکت کرده و یا وسایل تسهیلات عملیات را فراهم نموده اند اعطاء گردیده است. نشان و مدال آذربادگان هر يك دارای يك درجه است.

نشان آذربادگان:

نشان آذربادگان درجه ۱ - يك درجه است و به افسران و اشخاصی که صلاحیت اعطای آن از طرف ارتش تشخیص داده شده اعطا گردیده است.

مدال آذربادگان:

مدال آذربادگان درجه ۱ - يك درجه است و بدرجه داران و افراد و همچنین کسانیکه شایستگی دریافت آنرا داشته اند داده شده است.

نشان دانش نظامی:

نشان دانش نظامی عالیترین نشان فرهنگی ارتش است. دارای سه درجه و به افسران فارغ التحصیل دانشگاه جنگ که رتبه یکم را حائز شده باشند و همچنین به افسران و همردیفانیکه دارای تالیفات مفیدی باشند و نیز بافسرانیکه در برنامه های آموزشی علمی و عملی نظامی زحمات زیادی کشیده باشند اعطاء میگردد.

- درجه ۱ - از
- درجه ۲ - از
- درجه ۳ - از

نشان و مدال هنر:

نشان و مدال هنر نظامی بمنظور پاداش اختراعات و اکتشافات و خدمات قابل توجه صنعتی به افسران و افراد و همردیفان و غیر نظامیان اعطاء میشود. نشان هنر دارای ۳ درجه و به افسران و همردیفان و غیر نظامیانیکه در ردیف افسر محسوب میشوند اعطاء میشود:

- نشان هنر - درجه ۱ - از طلا
- درجه ۲ - از آب طلا و نقره
- درجه ۳ - از نقره

مدال هنر:

مدال هنر دارای ۳ درجه و به درجه داران و افراد و همردیفان و غیر نظامیانیکه در ردیف آنان باشند، داده میشود:

- مدال هنر - درجه ۱ -
- درجه ۲ -
- درجه ۳ -

نشان ۲۸ مرداد:

به پرسنل نظامی برای پشتیبانی عملی از شاهنشاه در قیام ۲۸ مرداد، اهدا گردید:

نشان جاوید:

این نشان به خانواده های پرسنل شهید نیروهای مسلح شاهنشاهی هر سال در مراسم سالیانه روز جاوید اهدا میگردد.

نشان خدمت افتخار:

بپاس سابقه خدمات به شهدای نیروهای مسلح که در حین انجام وظیفه شهید گردیده اند اهدا میگردد:

از - درجه ۱

از - درجه ۲

نشان خدمات ورزشی (مدال ورزشی سپه):

به کسانی که در راه پیشبرد هدفهای ورزشی نیروهای مسلح خدماتی انجام داده و یا به مقام قهرمانی جهان نایل شده اند اهدا میگردد.

نشان و مدال پاس (شهربانی):

این نشان در اول فرودین ۱۳۲۶ توسط اعلیحضرت شاهنشاه آریامهر بوجود آمده و به افسران شهربانی کل کشور برای خدمت شایسته و نیز غیرنظامیانی که با شهربانی همکاری نموده اند، اهدا میگردد و دارای سه درجه بود:

از - نشان پاس درجه ۱

از - نشان پاس درجه ۲

از - نشان پاس درجه ۳

مدال پاس (شهربانی):

این نشان در اول فرودین ۱۳۲۶ توسط اعلیحضرت شاهنشاه آریامهر بوجود آمده و به درجه داران شهربانی کل کشور برای خدمت شایسته و نیز غیرنظامیانی که با شهربانی همکاری نموده اند، اهدا میگردد.

نشان درخش (شهربانی):

این نشان در اول فرودین ۱۳۲۶ توسط اعلیحضرت شاهنشاه آریامهر بوجود آمده و به افسران شهربانی کل کشور برای ابراز شجاعت در انجام وظیفه اهدا میگردد و دارای سه درجه بود:

از - نشان درخش درجه ۱

از - نشان درخش درجه ۲

از - نشان درخش درجه ۳

نشان رستاخیز:

به پرسنل نظامی برای وفاداری از تاج و تخت شاه، اهدا میگردد:

نشان کوش:

به اهدا میگردد:

از - درجه ۱

از - درجه ۲

نشان همکاری با ارتش شاهنشاهی:

به افراد غیرنظامی بپاس همکاری با نیروهای مسلح شاهنشاهی، اهدا میگردد:

از - درجه ۱

از - درجه ۲

از - درجه ۳

مدال افتخار:

این مدال به پرسنل نظامی داخلی و خارجی اهدا میگردد.

مدال شجاعت:

مدال چتربازی:

به پرسنل نیروی هوایی شاهنشاهی برای پرش با چترنجات از هواپیما آسیب دیده اهدا میگردید.

مدال رازی:

مدال رازی بمنظور تشویق افسران پزشک و معین پزشکان ارتش که در معالجه بیماران نهایت جدیت و فداکاری را مینمایند اعطاء میشود و دارای دو نوع است.

مدال رازی نوع اول - مخصوص افسران پزشک

مدال رازی نوع دوم - ویژه معین پزشکان و پرستاران ارتش است.

مدال فر:

این مدال به همافران نیروهای مسلح شاهنشاهی در راه انجام وظیفه اهدا میگردید.

مدال عسگری:

این مدال به افسران و سربازان برای خدمت برجسته در جنگ اهدا میگردید.
